

Література

1. Педагогика сотрудничества - [Електронний ресурс] - http://ru.wikipedia.org/wiki/Педагогика_сотрудничества.
2. Е.Л. Мельникова. Технология проблемного диалога: методы, формы, средства обучения - [Електронний ресурс] - http://www.school2100.ru/school2100/nashi_tehnologii/tehnologiya_problemnogo_dialoga.pdf.

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

*С.М. Броннікова, Ж.В. Марфіна
м. Луганськ, Україна*

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства активізація людського фактора виступає як одне з умов подальшого суспільного прогресу.

У зв'язку із цим, перед навчальними закладами ставиться завдання підготовки відповідального педагога, здатного самостійно оцінювати що відбувається та будувати свою діяльність відповідно до інтересів і вимог суспільства. Рішення цього завдання безпосередньо пов'язане з формуванням стійких морально-естетичних властивостей особистості майбутнього педагога.

Для досягнення зазначених результатів у психічному й особистісному розвитку студентів, насамперед, необхідно кардинально змінити пріоритети цілей освіти: на передній план поставити цілі, які полягають не в озброєнні студентів певною сумою предметних знань, умінь, як це було дотепер, а у вихованні його особистості на основі навчальної діяльності.

Тому рішення головних завдань навчання повинне забезпечувати: формування особистісного відношення до навколишнього середовища, оволодіння етичними, естетичними й моральними нормами.

Процес фізичного виховання є найбільш сприятливим для інтенсивного формування морально-естетичної культури студента в навчальній діяльності, є фундаментом розвитку особистісних якостей необхідних майбутньому педагогові для рішення завдань виховання, які ставляться суспільством перед системою освіти. Зміст навчальної діяльності у фізичному вихованні будується в задачній формі, засвоєння задачної форми виробляється в учнів дисципліною розуму, рухом думки в заданому напрямку, при їхньому активному включенні в сам процес. При цьому відбувається формування таких головних психологічних властивостей особистості, як цілеспрямованість, самостійність, рішучість, сміливість, воля, довільна увага, рефлексія, самоконтроль, учні набувають досвіду самостійного рішення різних навчальних завдань, що сприяє підвищенню рівня самооцінки студента.

Дійсно, проблема морально-естетичного виховання дітей постійно перебуває в центрі уваги суспільства. Особливу актуальність ця проблема набуває в умовах прогресуючої зміни всіх сторін життя суспільства.

Завданням учителів сучасної школи є виховання в дітях самостійності прийняття рішень, цілеспрямованості в діях і вчинках, розвиток у них здатності до самовиховання й саморегулювання відносин.

Досліджувана нами проблематика знайшла відбиття у фундаментальних дослідженнях філософів стародавності (Конфуцій «Луньюй», Аристотель «Велика етика», «Никомахова етика» й ін.), а також відомих учених сучасності психологів, соціологів, педагогів (О.Бутовський, В. Бехтерев, Я. А. Каменський, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін.), де виявляється сутність основних понять теорії формування моральної й естетичної культури особистості, вказуються шляхи подальшого розвитку принципів, змісту, форм, методів.

Формування морально-естетичної культури без сумніву є однією зі складних завдань педагогіки. Для рішення даної проблеми потрібно не тільки знання предмета й методики його викладання, але й уміння направити свою діяльність, і залучення до свідомої участі

студентів у процес морального й естетичного виховання в ході навчальної діяльності.

Морально-естетичне виховання – найважливіша частина гармонічного розвитку особистості. Фізична культура є тією частиною системи навчання й виховання, де педагогічний процес припускає формування засобами фізичного виховання в системі, що займається, необхідних подань, розвиток моральних почуттів, виховання правильних норм поведінки в суспільстві, вироблення навичок об'єктивної оцінки явищ, що відбуваються, і формування інших якостей, що відповідає вимогам і нормам будь-якого цивілізованого суспільства.

Як би не була доконана методика формування моральної свідомості, поведінки, але, якщо вона не звернена до духовної сутності людини, вона безпомічна. Сам зміст учбово-рухової діяльності включає ситуації, що дозволяють використати їх для виховання почуття поваги до слабкого, почуття чоловічого достоїнства й поваги до дівчин, почуття боргу й вірності, почуття відповідальності, самолюбства, гордості, совісті, соромливості й т. ін. Всі форми фізичного виховання таять у собі широкі й специфічні можливості для виховання духовності особистості в ігрові й змагальних ситуаціях, наповнених емоціями. Виховати культуру їхнього прояву - найважливіше завдання викладача фізичного виховання. Виховуючи культуру емоцій у колективному спілкуванні, ми виховуємо особисту емоційно-моральну культуру особистості.

Слід зазначити не менш важливу роль фізичного виховання у формуванні естетичного смаку, естетичних почуттів, естетичного ідеалу.

Естетичне виховання містить у собі всі сторони духовного життя особистості, що формується. Воно нерозривно зв'язане зі становленням ідейного вигляду особистості. Практика фізичного виховання показує, що можливості, закладені в руховій діяльності, украй рідко реалізуються з метою морально-естетичного збагачення учнів. Виховання красою рухів - специфічне завдання викладача фізичної культури. Необхідно залучати увагу учнів не тільки до техніки виконання рухової дії, але й до його виразності, пластичності, спритності. Тим самим можливо навчити й сприймати зовнішню красу рухів, і втілювати її у власному виконанні. Виховати естетичне відношення до рухів, потреба до виразності, стриманості власного рухового поведінки - важливе завдання фізичного виховання.

Фізичне виховання має значні можливості в рішенні гармонічного розвитку особистості. Практична реалізація цих можливостей залежить не тільки від викладача фізичного виховання, але й від всієї системи студентського життя.

Якщо викладач добре розуміє значимість естетичного аспекту у фізичному вихованні, то сфера його педагогічних впливів у цьому напрямку практично безмежний. Це середовище, у якому проходять заняття (зал, стадіон, устаткування), його власний костюм й одяг учнів, зачіска, косметика, атмосфера уроку. Природа - парки, ліс, озера, ріки, з якими нерозривно зв'язані туризм, альпінізм водні види спорту, та й просто тренування, збори.

На основі філософських плинів стародавності й наукових пошуків педагогів, психологів утворилася концепція не тільки єдності фізичного й духовного в сутності людської особистості, але й чітке розуміння нерозривного взаємозв'язку фізичної культури й фізичного виховання із загальним потоком історико-культурного розвитку суспільства, у якому сутність, зміст і функції фізичної культури обумовлені тими ж внутрішніми закономірностями, як і поступальний розвиток матеріальної, духовної й соціальної сфер культури людства в цілому. Значення фізичної культури й фізичного виховання у формуванні морально-естетичної культури особистості, відомо із давніх часів. Однак варто визнати, що не дивлячись на явну перевагу даної форми виховної роботи з підростаючим поколінням і зокрема зі студентами педагогічних навчальних закладів над іншими формами роботи, її значення носить найчастіше декларативний, формальний характер, що у свою чергу привело як до погіршення загального показника здоров'я підростаючого покоління, а головне до погіршення загального рівня культури студентів й особливо його морально-

естетичного напрямку.

Фізичне виховання, можливо, єдиний вид діяльності який охоплює всі рівні впливу на особистість студента з метою його культурного розвитку. Комплексний вплив, випробовуваний студентом під час занять, сприяє не тільки формуванню корисних звичок, але й руйнуванню шкідливих стереотипів поведінки.

Література

1. Архангельский Л. М. Комплексный подход к теории и практике нравственного воспитания // Философские науки. – 1980. - № 1.
2. Ашмарин Б.А. Теория и методики физического воспитания. – М., Просвещение, 1990. – 375 с.: ил.
3. Бабанский Ю.К. Комплексный подход к воспитанию школьников. – М., 1980. – 190 с.
4. Бутовский А.Д. Вопросы физического воспитания и спорта на международном конгрессе в Брюсселе летом 1905 года / А.Д. Бутовский. - СПб., 1906. - С. 34-69.
5. Выготский Л.С. Эмоции и их развитие в детском возрасте. – Собр. соч., т. 2. – М.: Педагогика, 1982. – 495 с.
6. Коменский Я. А. Великая дидактика // Избр. пед. соч.: В 2 т. – М., 1982. Т. 1. Гл. XXIII
7. Косолапов Ю.А.. Нравственное воспитание учащихся в процессе перспективной деятельности коллектива. // Нравственное воспитание школьников. - 1975. - №12. - с.52.
8. Сухомлинский В.А. О воспитании. – М., 1973. – 285с.
9. Чикин С. Я. Физическое совершенство человека. – М., Медицина. 1976. – 120 с.
10. Шемшурина А. Основы этической культуры школьников. // Народное образование. 1998. – №6 – 64-65 с.
11. Шилова М.П. Изучение воспитанности школьников. – М., 1992. – 104 с.
12. Широкова И.Г. Этика. – М., 2002. – 326 с.
13. Шубинский В.С. Человек как цель воспитания – М., 1992. – 258 с.
14. Штольц Х., Рудольф Р. Как воспитывать нравственное поведение. - М., 1986. – 297 с.
15. Шульц М.П. К вопросу о методах нравственного воспитания школьников. // Нравственное воспитание школьников. 1976. – №12 – 104 - 115 с.
16. Яновская М.Г. Нравственное воспитание и эмоциональная сфера личности // Классный руководитель. 2003. – №4 – с.24-29.

ПРОБЛЕМИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

М.І. Бурда
м. Київ, Україна

Сучасна шкільна освіта ще недостатньо адаптована до майбутніх потреб учнів. Водночас освітня система має стимулювати зміни в усіх сферах: науці, культурі, техніці, економіці, суспільстві, відносинах людини із суспільством. Тому зусилля педагогічної науки і практики зосереджено на формувальному потенціалі освіти, на її здатності розвивати в людини волю до життєтворчості, інтерес до самопізнання і самовизначення. Щоб досягти цієї мети, треба перебороти одноманітність, усередненість і безсуб'єктність школи.

Останніми десятиріччями робота у цьому напрямі і на нормативному рівні, і в освітній практиці полягала в забезпеченні варіативності школи, створенні умов для вияву потенційних можливостей учня, стимулюванні в нього мотивації досягнень у навчальній та інших сферах діяльності.

Зросла в суспільстві затребуваність шкіл, які мали змогу створювати відповідне навчальне середовище, диференціювати освітній процес, урахувати схильність учнів до поглибленого вивчення певних предметів, надавати освітні послуги у вивченні кількох